

บทที่ 3

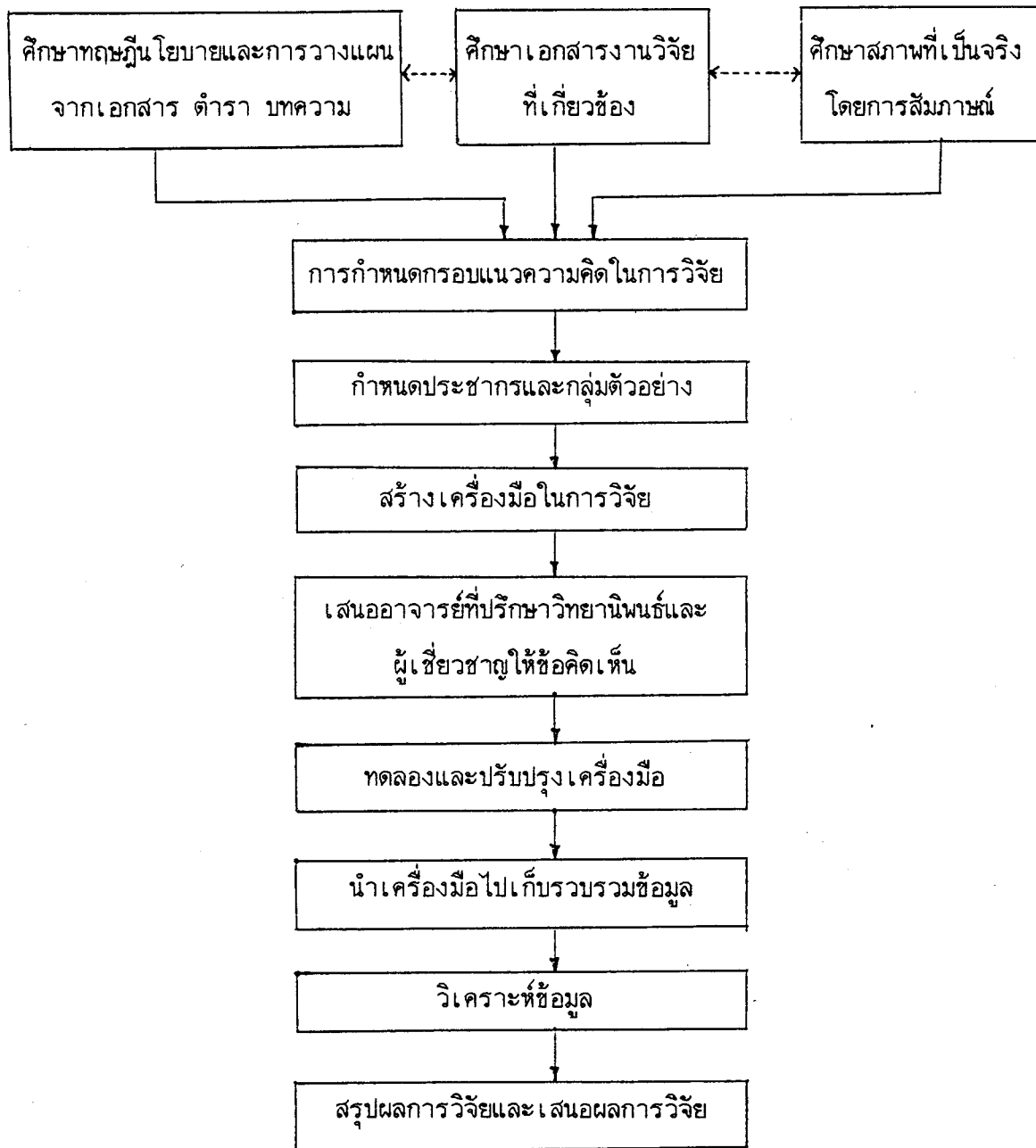
วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งที่จะวิเคราะห์ความสอดคล้องของนโยบาย แผน แผนงาน และโครงการทางการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดชัยภูมิ ซึ่งจะได้กล่าวถึงขั้นตอนดำเนินการวิจัยตามลำดับดังนี้

- 3.1 ลำดับขั้นตอนในการวิจัย
- 3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล
- 3.6 การเสนอผลการวิจัย

3.1 ลำดับขั้นตอนในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวิธีดำเนินการตามขั้นตอน สรุปได้ดังแผนภูมิที่ 12

แผนภูมิที่ 12 ลำดับขั้นตอนดำเนินการวิจัย

3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.2.1 ประชากร

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา จังหวัดชัยภูมิ ในปีการศึกษา 2532 มีจำนวนโรงเรียน 31 โรงเรียน โดยแยกออกเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ 5 โรงเรียนโรงเรียนขนาดกลาง 11 โรงเรียน และโรงเรียนขนาดเล็ก 15 โรงเรียน ในจำนวนนี้มีผู้บริหารและผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน 104 คน หัวหน้าหมวดวิชา หัวหน้างาน ครู-อาจารย์ จำนวน 1,464 คน

3.2.2 กลุ่มตัวอย่าง

1) คุณสมบัติของกลุ่มตัวอย่าง

โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ต้องเป็นโรงเรียนที่ตั้งมาแล้วไม่น้อยกว่า 2 ปีการศึกษา นับถึงปีการศึกษา 2532

2) การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างเลือกโดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอนซึ่งมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 เลือกโรงเรียนที่มีคุณสมบัติตามข้อ 1) ได้ 28 โรงเรียนคือ

(1) โรงเรียนขนาดใหญ่	5 โรงเรียน
(2) โรงเรียนขนาดกลาง	11 โรงเรียน
(3) โรงเรียนขนาดเล็ก	12 โรงเรียน

รวมโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง 28 โรงเรียน

ขั้นที่ 2 เลือกกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหาร แบบเฉพาะเจาะจงตามกลุ่มตัวอย่างที่เป็นหน่วยโรงเรียนซึ่งได้กลุ่มตัวอย่างกลุ่มนี้ดังนี้

(1) ผู้บริหารโรงเรียนจาก 28 โรงเรียน ๆ ละ 1 คน รวม	28 คน
(2) ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนจาก 28 โรงเรียนรวมจำนวน	76 คน

รวมกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารจำนวน 104 คน

ขั้นที่ 3 เลือกกลุ่มตัวอย่างที่เป็นหัวหน้าหมวดวิชา หัวหน้างาน และครู-อาจารย์ โดยสุ่มจากโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง 28 โรงเรียน จากจำนวนทั้งสิ้น 1,464 คน โดยใช้สูตร ยามาเน่ (Yamane) (อ้างถึงใน ลัดดา, 2531) กำหนดความคลาดเคลื่อน 3% ได้ กลุ่มตัวอย่างจำนวน 366 คน โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย ดังรายละเอียดในตาราง ประชากรและกลุ่มตัวอย่างดังตารางที่ 2 ดังนี้

ตารางที่ 2 จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาเมื่อเปรียบเทียบกับประชากร

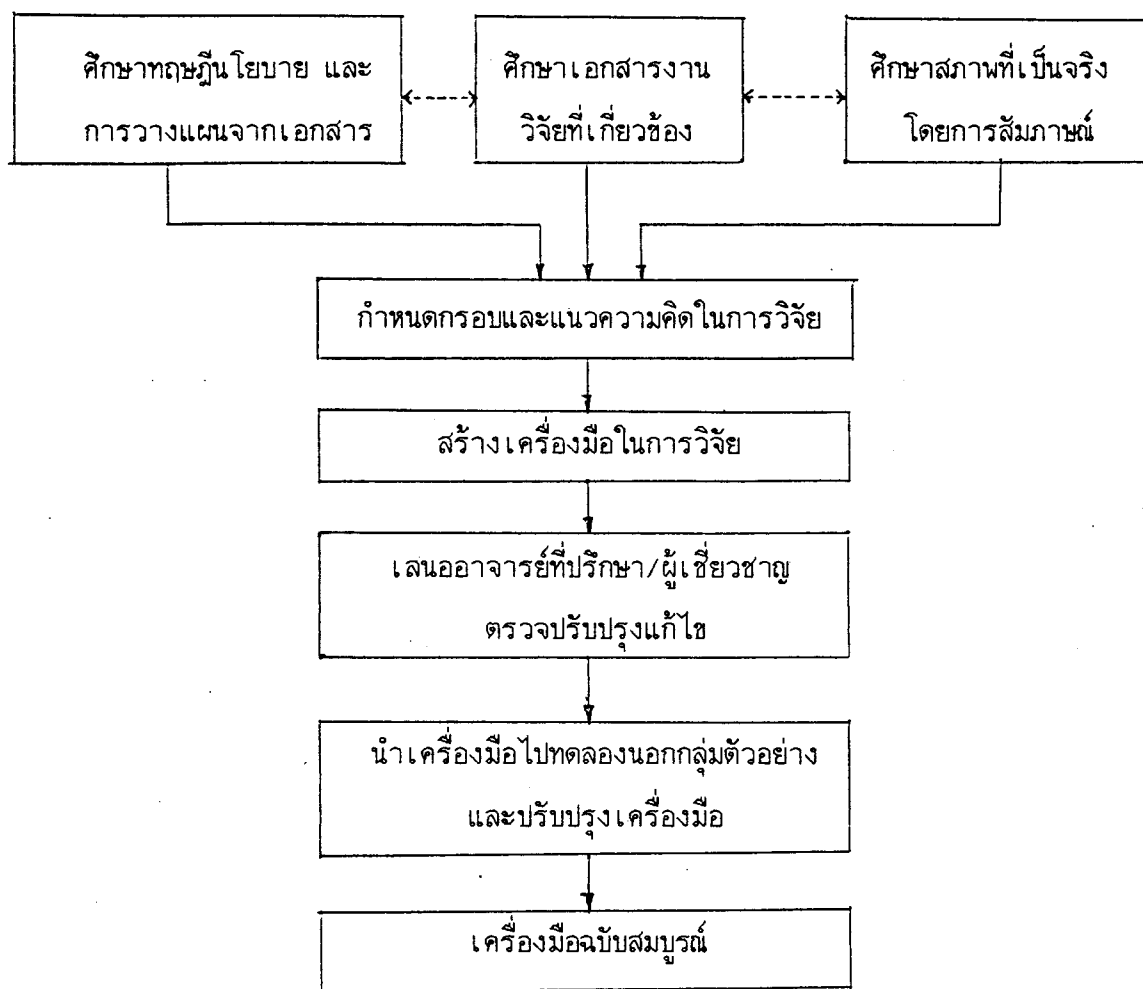
จำนวน							
ขนาด	โรงเรียน		ผู้บริหาร/ผู้ช่วยฯ		หัวหน้าหมวด/งาน/ครู		รวมกลุ่ม
โรงเรียน	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ตัวอย่าง
ใหญ่	5	5	25	25	600	150	175
กลาง	11	11	45	45	540	135	180
เล็ก	15	12	34	34	324	81	115
รวม	31	28	104	104	1,464	366	470

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างเครื่องมือที่ใช้สำรวจข้อมูลเกี่ยวกับการวิเคราะห์ความสอดคล้องของนโยบาย แผน แผนงาน และโครงการทางการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดชัยภูมิ ได้แบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอนคือ

3.3.1 ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือในการวิจัยมีวิธีดำเนินการตามขั้นตอน สรุปได้ดังแผนภูมิที่ 13

แผนภูมิที่ 13 ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือวิจัย

3.3.2 โครงสร้างและลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเองโดยปรับปรุงมาจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมี 3 ประเภทคือ

ประเภทที่ 1 แบบวิเคราะห์เอกสารแผนประจำปีการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) จำนวนงาน/โครงการ และงบประมาณ ในแผนงานการบริหารและการพัฒนาการศึกษา ตามกรอบนโยบายกรมสามัญศึกษา มีรายการตรวจสอบดังนี้

- 1) นโยบายของกรมสามัญศึกษา ในช่วงแผนพัฒนาการศึกษาระยะที่ 6 (พ.ศ. 2530 - 2534)

2) แผนงานการบริหารและการพัฒนาการศึกษา

3) จำนวนงาน/โครงการ

4) งบประมาณในแต่ละแผนงาน

ประเภทที่ 2 แบบสัมภาษณ์ที่มีโครงสร้าง (Structured Interview) การนำนโยบายไปปฏิบัติ มีจำนวน 10 ข้อ

ประเภทที่ 3 แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอนคือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ถามเกี่ยวกับเพศ อายุ วุฒิทางการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่รับผิดชอบในโรงเรียน ระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่ง การศึกษาเกี่ยวกับวิชาการวางแผนและนโยบาย การฝึกอบรมและประสบการณ์ในการวางแผนในโรงเรียนมัธยมศึกษา มีจำนวน 8 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามการกำหนดและการนำนโยบายไปปฏิบัติ ถามเกี่ยวกับการได้มาซึ่งนโยบายและการนำนโยบายไปปฏิบัติในการวางแผนการศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา มีจำนวน 40 ข้อ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานตามนโยบายที่กำหนด เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่าของลิเคอร์ต (Likert's Rating Scale) มี 4 ระดับแบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ

1) ด้านการกำหนดนโยบาย	จำนวน	10 ข้อ
2) ด้านการนำนโยบายไปปฏิบัติ	จำนวน	6 ข้อ
3) ด้านการวางแผน		
ชั้นการวางแผน	จำนวน	6 ข้อ
ชั้นการปฏิบัติตามแผน	จำนวน	5 ข้อ
ชั้นการประเมินผล	จำนวน	5 ข้อ

ในตอนท้ายแบบสอบถามมีแบบสอบถามปลายเปิด (Open-ended)

สรุปการใช้เครื่องมือในการวิจัยเพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และผู้ตอบดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 สรุปการใช้เครื่องมือในการวิจัยให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และผู้ตอบ

ข้อที่	วัตถุประสงค์	เครื่องมือ	ผู้ตอบ
1	เพื่อวิเคราะห์ความสอดคล้องของนโยบาย แผน แผนงาน และโครงการทางการศึกษา	1. การวิเคราะห์ เอกสารแผนปฏิบัติการประจำปีการศึกษา 2532	1. ผู้บริหารโรงเรียน 2. ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน 3. หัวหน้าหมวดวิชา
2	เพื่อศึกษาการนำนโยบายไปปฏิบัติ	2. แบบสัมภาษณ์ที่มีโครงสร้าง 3. แบบสอบถาม (ตอนที่ 2)	หัวหน้างานแผนงาน 4. ครู-อาจารย์
3	เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานตามนโยบายที่กำหนด	4. แบบสอบถาม (ตอนที่ 3)	1. ผู้บริหารโรงเรียน 2. ผู้ช่วยผู้บริหาร-โรงเรียน 3. หัวหน้าหมวดวิชา หัวหน้างาน 4. ครู-อาจารย์

3.3.3 คุณภาพของเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้นำเครื่องมือที่สร้างขึ้นนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณาปรับปรุงให้เหมาะสมทั้งด้านเนื้อหาและภาษา ตลอดจนพิจารณาในแต่ละข้อกระทง เสร็จแล้วได้นำเครื่องมือไปให้ผู้เชี่ยวชาญทางการวางแผนและการวิจัยจำนวน 12 คน (ดูรายนามในภาคผนวก ก.) ทำการตรวจสอบอีกครั้ง เมื่อได้รับเครื่องมือกลับคืนจากผู้เชี่ยวชาญแล้ว นำเครื่องมือทั้งหมดมาตรวจ

สอบแก้ไขปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาได้พิจารณา แล้วพิมพ์เครื่องมือขึ้นใหม่เพื่อนำไปทดลอง (Try-out) หาค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยง (Reliability)

ในวันที่ 13-15 ธันวาคม 2532 ได้นำเครื่องมือประเภทที่ 3 ไปทดลองใช้กับผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้าหมวดวิชา หัวหน้างาน และครู-อาจารย์ในโรงเรียน ชุมแพศึกษา โรงเรียนหนองเรือวิทยา โรงเรียนผางวิทยา โรงเรียนจระเข้วิทยา โรงเรียนจตุรมิตรวิทยาคาร โดยกำหนดกลุ่มทดลองดังนี้ ผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 5 คน ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 5 คน หัวหน้าหมวดวิชาจำนวน 5 คน หัวหน้างานจำนวน 5 คน ครู-อาจารย์จำนวน 10 คน รวมกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองเครื่องมือ จำนวน 30 คน ใช้เวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล 2 วัน

หลังจากนั้นนำผลจากการตอบแบบสอบถามในส่วนที่เป็นมาตราส่วนประมาณค่า หาค่าความเที่ยงของเครื่องมือโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (r_{α}) ของ Cronbach (อ้างใน ประยูร, 2532) ได้เครื่องมือที่มีสัมประสิทธิ์ความเที่ยงเท่ากับ 0.92

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1) ส่งหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยถึงผู้อำนวยการสำนักงานศึกษาจังหวัดชัยภูมิ เพื่อประสานงานกับผู้บริหารงานโรงเรียนมัธยมศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง โดยมีผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้าหมวดวิชา หัวหน้างาน และครู-อาจารย์ ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

2) ผู้วิจัยได้นำเครื่องมือพร้อมหนังสือและคำชี้แจงไปให้ผู้บริหารโรงเรียน ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในระหว่างวันที่ 15-31 ธันวาคม 2532 เพื่อให้ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้าหมวดวิชา หัวหน้างาน และครู-อาจารย์ ได้ตอบแบบสอบถาม โดยนำไปมอบด้วยตนเองทุกโรงเรียน พร้อมกับสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนที่รับผิดชอบงานแผนงาน หัวหน้างานแผนงาน ครู-อาจารย์ที่รับผิดชอบงาน/โครงการในแผนปฏิบัติการประจำปีการศึกษา 2532 และได้กำหนดรับเครื่องมือคืนภายในวันที่ 20 มกราคม 2533

3) การรวบรวมข้อมูลที่เป็นแผนปฏิบัติการประจำปีการศึกษา 2532 ได้จากสำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดได้จำนวนทั้งสิ้น 28 โรงเรียนครบตามจำนวนโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

4) การรวบรวมแบบสอบถามได้รับคืนมาจากกลุ่มตัวอย่าง ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้าหมวดวิชา หัวหน้างาน ครู-อาจารย์ จำนวน 463 ชุด จากแบบสอบถามที่แจกไปทั้งหมด 470 ชุด และผู้วิจัยได้คัดเลือกแบบสอบถามที่ถูกต้องสมบูรณ์ได้ 462 ชุด คิดเป็นร้อยละ 98.30 ของแบบสอบถามทั้งหมด ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 รายละเอียดของจำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปและได้รับคืนจากกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่ม ตัวอย่าง	จำนวนแบบสอบถาม (ชุด)		แบบสอบถามที่สมบูรณ์	
	ส่งไป	ได้รับคืน	จำนวน	ร้อยละ
ผู้บริหารโรงเรียน	28	26	26	92.86
ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน	76	71	71	93.42
หัวหน้าหมวดวิชา หัวหน้างาน	214	214	214	100.00
ครู-อาจารย์	152	152	151	99.34
รวม	470	463	462	98.30

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่รวบรวมได้นำมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ดังนี้

1) แบบวิเคราะห์เอกสารแผนปฏิบัติการประจำปีการศึกษา 2532 วิเคราะห์โดยการหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ

2) แบบสัมภาษณ์ที่มีโครงสร้างวิเคราะห์โดยการหาค่าความถี่ และค่าร้อยละ

3) แบบสอบถาม

ตอนที่ 1 แบบสอบถามสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยหาค่าความถี่ และหาค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามการกำหนดและการนำนโยบายไปปฏิบัติ วิเคราะห์โดยหาค่าความถี่ และหาค่าร้อยละ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานตามนโยบายที่กำหนด
วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

4) การแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูลในกรณีที่เป็นร้อยละและค่าเฉลี่ย โดยใช้เกณฑ์ของ
กรมสามัญศึกษา (วิโรจน์, 2532) ใช้เกณฑ์แปลผลดังนี้

(1) การวิเคราะห์แผน ปฏิบัติการประจำปีการศึกษา แบบสัมภาษณ์ที่มีโครงสร้าง แบบ
สำรวจสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม แบบสอบถามการกำหนดและการนำนโยบายไปปฏิบัติ ใช้การ
แจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ แล้วนำมาจัดอันดับตามค่าร้อยละจากมากไปหาน้อย

(2) แบบสอบถามปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานตามนโยบายที่กำหนด ถือเกณฑ์
ค่าเฉลี่ยดังนี้

3.51 - 4.00 หมายถึง เป็นปัญหาและอุปสรรคมากที่สุด

2.51 - 3.50 หมายถึง เป็นปัญหาและอุปสรรคมาก

1.51 - 2.50 หมายถึง เป็นปัญหาและอุปสรรคน้อย

1.00 - 1.50 หมายถึง เป็นปัญหาและอุปสรรคน้อยที่สุด

(3) เกณฑ์การวิเคราะห์ความสอดคล้องของนโยบาย แผน แผนงาน และโครงการ
ทางการศึกษา ใช้เกณฑ์ดังนี้

ความสอดคล้อง หมายถึง วัตถุประสงค์ และเป้าหมายของโครงการระบุถึงแผน
งานการบริหารและการพัฒนาการศึกษา และระบุนโยบายของกรมสามัญศึกษา

ความไม่สอดคล้อง หมายถึง วัตถุประสงค์ และเป้าหมายของโครงการไม่ระบุ
แผนงานการบริหารและการพัฒนาการศึกษา และไม่ระบุนโยบายของกรมสามัญศึกษา

3.6 การนำเสนอผลการวิจัย

การนำเสนอผลการวิจัยซึ่งได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล นำเสนอ
ในรูปความเรียงประกอบตารางตามลำดับที่ระบุเป็นวัตถุประสงค์ของการวิจัยในบทที่ 1 ดังจะ
เสนอในบทต่อไป